

Девета година
90-91 број
Anul 9, Numărul 90-91

25 Февруари 2009
25 Februarie 2009

MACEDONEANUL МАКЕДОНЕЦОТ



*Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од Романија*



ПОЧЕТОК НА ГОДИНАТА ЗА ЕТНИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ И НИВНИОТ ПРАТЕНИК

Репортер : Уште една година, уште еден нов мандат. Каква порака им испраќате на вашите избирачи ?

Лиана Думитреску : Најпрвин би сакала да им се заблагодарам на моите избирачи за довербата која ми ја дадоа, за нивните гласови и за подршката во овој период. Ова го велам не само поради нивните гласови, туку и за подршката која што ми ја дадоа за време на изборната кампања, подршка која за мене беше многу важна. Им благодарам на моите избирачи затоа што ја почувствував нивната подршка во се што правев во моите проекти. За мене било и сеуште е најважно кога испраќам една порака или кога споделувам планови или во остварување на некои дела, да ги чувствувам луќето со кои ги споделувам сиве овие нешта дека ме поддржуваа, ги прифаќаат моите проекти и се покрај мене. Уште еднаш им благодарам на моите гласачи, било да се тоа членови на македонската заедница или не, затоа што треба да нагласам голем дел од избирачите, повеќе од 80% доаѓаат од македонската заедница која опстојува во Романија, дел од гласачите и не беа дел од нашата заедница но го дадоа својот глас за мене затоа што ме познаваат или ги ценат моите идеи. Овие гласачи гласаа за мене и затоа што ја прифаќаат мојата програма и проекти и од почит и симпатија кон етничките македонци од Романија.

Р. : Што имате зацртано како цел на професионален план оваа година ?

Л.Д. : 2009 година која тукушто започна, се надевам да биде една година на мир и на проекти, на финализирање на едни и започнување на други проекти на местото на тие кои се на пат да се завршат. Имам надеж дека 2009 година покрај славната економска криза ќе донесе и финализирање на институционални структури, со цел да се има подобра ефикасност, за оваа криза од економска природа и рестартирање на некои структури во зависност од општествените потреби. Имаме голема можност да оваа година на светска криза премине во година на обнова и институционална стабилизација во Романија. Се надевам да биде и година полна со остварувања за македонската заедница и зошто да не биде една година со многу работа затоа што без работа не се може ништо. За мене категорично 2009 година ќе биде година во која ќе ги започнам проектите кои ги имав како цел во последните години не само за време на изборната кампања, говорам за проекти кои ги имам од поодамна и кои не можев да ги започнам до сега или се во почетна фаза.

Р. : Што сакате да реализирате како пратеник ?

ÎNCEPUT DE AN PENTRU ETNIA MACEDONEANĂ ȘI DEPUTATUL SĂU

Reporter : Un nou an, un nou mandat. Ce le transmiteți alegătorilor dumneavoastră ?

Liana Dumitrescu : În primul rând aș vrea să mulțumesc alegătorilor mei pentru încrederea pe care mi-au acordat-o, pentru faptul că m-au votat și mi-au oferit susținerea lor în această perioadă. Mă refer nu numai la votul în sine, ci la susținerea pe care mi-au acordat-o în campania electorală, susținere care a fost foarte importantă pentru mine. Le mulțumesc alegătorilor mei pentru că am simțit acest suport și susținerea lor în tot ceea ce am făcut, în proiectele mele. Pentru mine este și a fost foarte important atunci când am transmis un mesaj, când am avut de împărtășit planuri, când am dorit să înfăptuiesc lucruri, să simt cum oamenii cărora m-am adresat m-au susținut, au acceptat și au susținut proiectele mele, sunt alături de mine. Le mulțumesc încă o dată alegătorilor mei, alegători care fie sunt membri ai comunității macedonene fie nu sunt, pentru că trebuie să subliniez că deși marea masă a alegătorilor, mai mult de 80% a provenit din comunitatea macedoneană stabilită în România, a existat și o parte a electoratului de o altă naționalitate care m-a votat pur și simplu pentru că m-a cunoscut și pentru că a apreciat și a susținut ideile mele. Acest electorat a votat pentru mine și prin asumarea programului și a proiectelor mele și de asemenea din simpatie și respect pentru etnicii macedoneni din România.

R. : Ce v-ați propus să realizați în acest an în plan profesional ?

L.D. : Anul care abia a început, anul 2009 sper să fie un an al liniștii și un an al proiectelor - al finalizării unora și al demarării de alte proiecte în locul celor care sunt pe cale să se termine. Am speranța ca anul 2009 o să aducă pe lângă celebra criză economică și reaşezarea unor structuri instituționale, în sensul unei mai bune eficiențe,

pentru că această criză de natură economică pe lângă faptul că aduce multă suferință și multe probleme financiare, aduce și o reaşezare a unor



Л.Д. : На професионален план овде ќе говорам само за пратеничкиот мандат, имам како цел неколку големи дирекции кои потоа се отвораат во повеќе планови, на пример законикот во поглед на националните малцинства каде што имаме голем минус и овде говорам за Законот за статутот на националните малцинства кој претставува еден неуспех од минатиот мандат на сите пратеници на националните малцинства во Романија затоа што овој закон не помина во Парламентот на Романија. Вистина е дека тоа беше закон за кој беш потребно да се перфекционира и променува, и затоа еден од моите планови е елаборирање и прифаќање од Парламентот на Романија, излегување во службен весник на законот за малцинства кој ќе се однесува на проблематиката на малите малцинства како што е македонското малцинство, а големите се многу подобро заштитени со само тоа што се бројни.

Р. : Во кои парламентарни комисии сте член ?

Л.Д. : Друга насока на моите активности е Правната комисија при парламентот чиј што член сум. Активностите таму се поврзани со регулирање на правните статuti правниот и јавниот живот во Романија и имам како цел да станам членка на Специјалната заедничка комисија за расправи во итните процедури на Кривичниот законик, Граѓански законик, Законик за кривична процедура кој наскоро ќе се конституира. Исто така на професионален план би сакала да нагласам дека сум членка на Постојаната комисија на Пратеничкиот Дом и Сенатот за Статутот на пратениците и сенаторите, организирање и ред на заедничките

седници на Парламентот и на Сенатот и исто така сум уште членка и на



Дисциплинска-та комисија во Пратеничкиот Дом тоа што вклучува голема активност на во законскиот и парламентарниот домен.

Р. : Што имате за цел како правник ?

структури în funcție de nevoile sociale. Avem marea oportunitatea ca acest an al unei crize mondiale să se transforme într-un an de înnoire și stabilizare instituțională în România. Sper să fie un an bun și cu multe realizări pentru comunitatea macedoneană și de ce nu să fie un an cu multă muncă pentru că fără muncă nu se poate face nimic. Iar pentru mine 2009 categoric o să fie un an în care o să încerc să demarez proiectele pe care mi le-am propus în ultimii ani și nu mă refer la perioada campaniei electorale, mă refer la proiecte pe care le am de mai mult timp și pe care nu am putut să le demarez până în acest moment sau în orice caz sunt încă în faza de început.

Р. : Ce v-ați propus să realizați ca deputat ?

Л.Д. : În plan profesional și am să reduc aici lucrurile la mandatul de deputat, mi-am propus câteva direcții mari de acțiune care la rândul lor se desfac în mai multe planuri, de exemplu legislația privind minoritățile naționale unde avem un minus foarte mare și mă refer aici la Legea privind statutul minorităților naționale care este o nerealizare a mandatului trecut a tuturor reprezentanților comunităților etnice din România pentru că această lege nu s-a putut trece prin Parlamentul României. Este adevărat că era o lege care avea nevoie de foarte multe perfecționări și modificări și de aceea unul dintre planurile mele este de a elabora, și de a aproba de către Parlamentul României, de a scoate în Monitorul Oficial o lege a minorităților care să se refere și la problematica minorităților mici precum este minoritatea macedoneană pentru că problematica unei minorități mari este cu totul alta decât cea a minorităților mici, iar cele mari sunt ocrotite mult mai bine, întotdeauna, prin însăși mărimea lor.

Р. : În ce comisii parlamentare sunteți membru ?

Л.Д. : O altă direcție a activității mele este cea legată de faptul că sunt membru în Comisia Juridică. Este o activitate legată așa cum o spune și denumirea sa de viața juridică și viața publică a României și mi-am propus de asemenea să devin membru în Comisia specială comună pentru dezbaterea în fond, în procedură de urgență a Codului penal, a Codului de procedură penală, a Codului civil și a Codului de procedură civilă care se va constitui în curând. Tot în plan profesional aș vrea să menționez și faptul că sunt membră și în Comisia permanentă a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului și de asemenea sunt membru și în Comisia pentru regulament a camerei Deputaților ceea ce implică multă activitate profesională în domeniul legislativ și în domeniul parlamentar.

Р. : Ce v-ați propus să realizați ca jurist ?

Л.Д. : Altă mare direcție de acțiune pentru mine este cea a legislației internaționale legate de spațiu, unde sunt un inițiator al acestui domeniu, nefiind nimic scris în zona aceasta legislativă și nu în ultimul rând

Л.Д. : Друга битна насока за мене е интернационалната легислација за простор каде што сум и еден од иницијаторите на овој домен каде сеуште нема изработено законик и не во последен ред треба да ја напоменам секојдневната активност која се однесува на институционалната релација со владините тела и кој најчесто завземаат голем дел од времето. За секој проблем на граѓаните треба сериозен пристап и да се разреши со секоја институција посебно. Напорно е но најчесто успешно ќе се заврши без оглед на тоа дека има и помалку пријатни страни и дејства затоа што зависи од човечкиот фактор и одлука а не од самата законска активност.

Р. : Што значи оваа година за вашите избирачи ?

Л.Д. : Во поглед на Друштвото на Македонците од Романија можеме да кажеме дека работите истовремено се и доста јасни и нејасни во овој момент. Јасни затоа што и јас и друштвото имаме тековен план на активности со години состоејќи се во културни манифестации кои се одвиваат секоја година: На Вознесение, Божиќ, Велигден, Денот на жената, Илинден, Денот на Независноста на Македонија, нашето летување, змиски распуст, годинава имаме како цел да издадеме нови десет наслови, четири—пет нови ЦД-еа, треба да организираме Генерално Собрание на лето значи практично треба да ги реорганизираме филијалите во зависност од резултатите од изборите и нивната вклученост во активностите на друштвото, секако дека има многу работа.

Р. : Како делува кризата врз активността на друштвото ?

Л.Д. : Реков дека работите и не се толку јасни затоа што сиве овие работи зависат и од финансиската подршка која ја добиваме од Владата на Романија и од нашите членови затоа што сепак ние сме нон профит организација која нема други примања одколку од котизации и донации од страна на членовите и подршката од страна на владата. Во година на криза јасно е дека и подршката од страна на владата и од нашите членови ќе бидат намалени а со тоа ќе имаме и помалку остварувања од тоа што сме го зацртале. Ќе се обидеме да ги зачуваме нашите основни манифестации—веќе традиционални—како што се учеството на фестивалот Проетника во Сигишоара, летувањето во Македонија, учества на интернационални манифестации на македонците, издавање на книги и списанија, продолжувањето на серијата историски книги, збирки поезии, оваа година посакуваме да започнеме и издавање на книги посветени на елементите на синтакса и морфологија на македонскиот јазик, станува збор за еден мал речник со заеднички термини или заедничката инфлуентнос на македонскиот и романскиот јазик, прирачник за изучување на македонскиот јазик, македонско—романски и романско—македонски

аș vrea să menționez activitatea aceasta curentă de zi cu zi care se referă la relația instituțională cu puterile statului și care de cele mai multe ori este cea mai mare consumatoare de timp și de energie. Pentru că fiecare problemă în parte a cetățenilor trebuie tratată în mod serios și încercat să fie rezolvată cu fiecare instituție în parte. Este o muncă uriașă și de cele mai multe ori încununată de succes dar care are și laturile ei mai puțin plăcute sau mai puțin benefice pentru că ține mai mult de factorul uman și de decizia umană decât de activitatea legislativă propriu-zisă.

Р. : Ce înseamnă acest an pentru electoratul dumneavoastră ?

Л.Д. : În ceea ce privește activitatea la Asociația Macedonenilor din

România putem spune că lucrurile sunt și destul de clare dar și destul de ambigue în acest moment. Clare pentru că eu am și și asociația are bineînțeles un plan de activitate coerent pe ani de zile consistând în manifestările culturale pe care le desfășurăm an de an: de Înălțare, de Crăciun, de Paște, de Ziua Femeii, de Ilinden, de Ziua Națională a Macedoniei, tabăra noastră de vară, tabăra noastră de iarnă. Anul acesta dorim să publicăm cel puțin zece noi titluri, să realizăm patru-cinci noi CD-uri, trebuie să organizăm Adunarea Generală undeva în vară deci practic, avem de reorganizat filialele în funcție de rezultatele obținute la alegeri și de implicarea umană în activitatea asociației, evident că este foarte multă treabă.

Р. : Cum afectează criza activitatea asociației ?

Л.Д. : Am spus că sunt și puțin încurcate lucrurile pentru că toate acestea depind și de suportul financiar pe care îl primim de la Guvernul României și de la membrii noștri pentru că suntem totuși o asociație non profit care nu are venituri decât din cotizațiile și donațiile membrilor și din sprijinul pe care îl primim de la statul român. Într-un an de criză este evident că și sprijinul Guvernului și sprijinul membrilor noștri va fi redus și că vom putea realiza mult mai puține lucruri decât ne-am propus sau avem în planul de activitate. Vom încerca să păstrăm principalele noastre manifestări - deja tradiționale - cum ar fi participarea la festivalul Proetnica de la Sighișoara, tabăra din Macedonia, participări la



речник, историски прирачник за етничките македонци во Романија, сево ова се значајни планови и се надевам во голема мера да ги реализираме. Нашата желба е да се помине низ оваа криза без големи промени во активностите на нашето друштво.



Р. : Кои други активности се одвиваат во друштвото ?

Л.Д. : Друга наша позначајна активност во кадарот на друштвото претставува и наставата на мајчин јазик која во овој момент поминува низ многу тежок период пред се поради лошата комуникација со локалните власти и малиот број на дечиња, затоа што треба одреден број на деца да формираат едно

оделение на македонски јазик.

Р. : Кои други планови ги имате поврзани со друштвото ?

Л.Д. : Друго позначајно за нас е и вклучувања на сите членови во активностите затоа што има членови кои не учествуваат на скоро ниедна манифестација. Би била среќна активноста во нашите седишта да е многу покомплексна да учествуваат повеќе членови така можат да се направат повеќе работи, било да се секојдневни или курсови по мајчин јазик, ора или било какви други активности кои членовите ги сметаат за корисни, да се запознаеме подобро и да имаме посилни врски помеѓу членовите на нашата заедница, само така може да се развие и да напредува заедницата познавајќи се и помагајќи си заемно еден на друг. Тоа е значајна работа која сакам да ја промовирам од сега натаму и поголема присутност во секојдневниот живот затоа што се знаат многу малку работи за нас во Романија, како и за другите малцинства.

Р. : Што посакувате да остварите на персонален план во оваа гоидна ?

Л.Д. Тргувајќи од ова интервју, сакам да ви соопштам дека посакувам да се оствари една постојана комуникација и преку нашето списание поврзано за активностите од корист за заедницата и за сердината, затоа што активноста во Парламентот е сепак работа од корист за мнозинството, за романците, иако и етничките

manifestări internaționale ale macedonenilor, publicarea de cărți și reviste, continuarea seriei de cărți de istorie, a celor de poezie, anul acesta dorind să începem o nouă serie de cărți dedicate elementelor de sintaxă și morfologie ale limbii macedonene, va fi vorba despre un dicționar de termeni comuni sau de influență din și în limbile macedoneană și română, un manual de învățare a limbii macedonene, un dicționar macedonean român și român macedonean, un manual de istorie a etnicilor macedoneni din România. Sunt planuri importante, sper să reușim să le realizăm în cea mai mare măsură. Dorința noastră a tuturor este să trecem peste această perioadă de criză fără schimbări majore în activitatea asociației noastre.

Р. : Ce alte activități se mai desfășoară în cadrul asociației ?

L.D. : O altă latură importantă a activității noastre este și învățământul în limba maternă, care trece și acesta în acest moment printr-un impas datorat unei destul de proaste comunicări și colaborări cu autoritățile locale, mă refer aici la conducerea școlii și a Consiliului Local Urzicuța și a lipsei numărului de copii de o anumită vârstă – pentru că trebuie un anumit număr de copii pentru a se forma o clasă de limbă macedoneană.

Р. : Ce alte planuri mai aveți referitor la asociație ?

L.D. : Alte planuri se referă la implicarea mai activă a membrilor asociației în activitatea desfășurată pentru că există membrii activi care se implică și participă la toate manifestațiile dar și membri care nu vin niciodată la nicio o manifestare. M-ar bucura ca activitatea în sediile noastre să fie mai complexă și să participe cât mai mulți membri, pentru că acolo se pot face mult mai multe lucruri, de la activități curente ale asociației la cursuri, cursuri de limbă macedoneană, cursuri de dansuri sau orice alte activități pe care membrii noștri le consideră necesare pentru că este important să ne cunoaștem între noi cu toții și să avem legături puetrice între membrii comunității, comunitatea numai așa se poate dezvolta și poate să evolueze cunoscându-ne și susținându-ne unul pe altul. Este un lucru important pe care aș dori să-l promovez de acum încolo și de asemenea o mai mare prezență în viața publică din România pentru că se cunosc foarte puține lucruri despre noi, ca în general despre toate minoritățile mici.

Р. : Ce doriți să realizați pe plan personal în acest an ?

L.D. : Plecând de la acest interviu, vreau să vă spun că pe viitor unul dintre lucrurile pe care aș vrea să le fac este să existe o comunicare continuă și prin ziarul asociației legat de activitatea în folosul comunității și în folosul românilor, pentru că activitatea mea în Parlament este până la urmă o activitate în folosul românilor, în folosul întregii României, etnicii macedoneni fiind la rândul lor români.

Laura Rogobete

Д.М.Р го оплакува прераниот премин во вечноста на таа која што беше претседател на филијалата Урзикуца и интерпретатор на македонска народна музика Ана Луминица Иримиа.

Господ да ја прости и нека почива во мир !



A.M.R. deplânge trecerea în neființă atât de devreme a celei ce a fost președintele filialei Urzicuța și interpretă de muzică macedoneană – Ana Luminița IRIMIA.

Dumnezeu s-o ierte și s-o odihnească !

ИСТОРИЈА НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА

2008—Годината на Интеркултурален Дијалог заврши. Беше тоа година од огромно значење за националните малцинства во Романија, година кога на иницијатива на една невладина организација во соработка со една државна институција се финализира уникатниот проект во цела Европа. Станува збор за „Историјата на Националните Малцинства во Романија“, првиот додатен материјал за професори во средно образование. За прв пат учениците ќе имаат можност на почетокот на учебната 2009/2010 година да ја изучуваат историјата на етничките заедници кои опстојуваат во гео политичкиот простор на територијата на денешна Романија.

Овој проект беше финализиран за помалку од две години а како главни поддржници беа : Центарот ПЕР (програма за етнички релации) и ДРИ (Департамент за интернетички релации во кадарот на Генералниот Секретаријат на Владата) ним им се приклучија и сите малцинства од Романија. Овој проект е единствен од овој карактер во цела Европа кој ги опфаќа во образованието минатото и сегашноста на етничките заедници, проектот е дотолку значаен што тој ја подвлекува промената на менталитетот во совеста на еден народ кој посакува преку своите морални и социјални вредности да биде интегрален дел на духот на Европската Унија.

Овој учебник се покажа како еден интеркултурален и мултикултурален проект на чие изработување учествуваа сите малцинства кои опстојуваат стотици години на романска

ISTORIA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE DIN ROMÂNIA

Anul 2008 – Anul European al Dialogului Intercultural s-a terminat. A fost un an de majoră importanță pentru minoritățile naționale din România. A fost anul când în urma inițiativei unei organizații non-governamentale și a unei instituții de stat s-a finalizat un proiect unic în Europa. Este vorba despre “Istoria Minorităților Naționale din România”, primul material auxiliar pentru profesorii de istorie de la clasele a XI-a și a XII-a din România. Este pentru prima oară când elevii români vor avea posibilitatea ca începând cu anul de învățământ 2009-2010 să studieze în cadrul orelor de istorie, istoria comunităților etnice naționale care trăiesc în spațiul geo politic al României de astăzi.

Proiectul acesta a fost finalizat în mai puțin de doi ani și a avut inițial doi mari susținători : Centrul Regional P.E.R. (Project on Ethnic Relation – Programul pentru Relații Etnice) și D.R.I. (Departamentul pentru Relații Interetnice de pe lângă Secretariatul General al Guvernului) cărora li s-au alăturat pe rând toate minoritățile din România. Acest proiect cultural este primul de acest gen și unicul în Europa care tratează la nivel de învățământ general trecutul și prezentul comunităților etnice. Proiectul este cu atât mai important cu cât el semnalează și subliniază o schimbarea de mentalitate care are loc și se desfășoară la nivelul conștiinței unui popor care doreșta ca prin valorile sale morale și sociale să fie parte integrantă a spiritului Uniunii

Europene.

Manualul de istorie se demonstrează a fi un proiect intercultural și multicultural prin excelență la a cărui realizare au conlucrat toate minoritățile etnice care trăiesc de sute de ani pe teritoriul românesc și a fost lansat oficial pe data de 18 decembrie 2008 odată cu celebrarea Zilei Naționale a



територија, беше представен на 18 декември 2008 во едно со празнувањето на Денот на Националните Малцинства. На истиот ден завргуваше и кампањата „Диверситатеа—шанса плус за иднина“. Во изработката на овој учебник свој придонес дадоа и експерти од Министерство за Образование, Истражување и Млади, наменет е за сите професори по историја за да им служи во предавањето во наредниот период се до воведувањето на опционален курс „Историја на Националните Малцинства“.

Идеата за започнување на овој прирачник беше желбата да се ситуираат сите малцинства на исто рамниште со мнозинството во владеенето и да не бидат третирани како второстепени заедници. Друга порака на овој прирачник е дека треба да се прифати дека и во Романија и во Европската Унија постои диверситет на малцинства кои треба да најдат еден модел за разрешување на проблемите со кои тие се судираат, за да ги разберат, да соживуваат и да се почитуваат. Исто така овој прирачник ќе има свој придонес во професио-налното дооформување на професорите во Романија, бидејќи тие ќе треба да внесат во образовниот систем нови елементи во познавањето на заедничката историја на националните малцинства.

Програма за изборен предмет беше прифатена и од Министерство за Образование, Истражување и Млади, професорите имајќи право од месец февруари да посетуваат курс за историјата на националните малцинства за од месец септември 2009 година учениците да можат да можат да учествуваат на предавања. Прирачникот беше испечатен во 2500 примероци и поделен по 40 во секој општински школски инспекторат за тоа беа потребни 50.000 РОН. Во јануари 2009 се издаде комплетната верзија заедно со електронската форма на ДВД формат инструмент полесен за користење.

Прирачникот беше издаден од издавачката куќа Дидактика и Педагогика, во 300 те страни станувајќи збор за историјата на националните малцинства. За одбележување е тоа што особено внимание се посветува на се што различни малцинства доживеале заеднички на актуелната територија на Романија како и нивното учество во развојот на романската нација. Низ петте поглавја : Потекло и доаѓање на територијата на Романија, Репрезентативни елементи на Националните Малцинства во Романија, Историјата на Националните Малцинства и еволуцијата на нивните односи со другите заедници, Учеството во изградбата на имотноста и Реципрочни перцепции во колективната глетка од формирањето на нивните матични земји па се до заедничката денешна модерна историја минувајќи низ процесите на миграции, јазични влијанија, традиција, фолклор и народни носии и начинот на кој секое малцинство го гледа

Minorităților în România. La aceiași dată la nivel național se termina și campania “Diversitatea - o șansă în plus pentru viitor”. La acest manual și-au adus aportul și experți din diferite structuri ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, și se adresează tuturor profesorilor de istorie din România, pentru a fi folosit în predarea istoriei în perioada imediat următoare, până la introducerea unui curs opțional de “Istoria minorităților naționale”.

Ideea care a stat la baza creării acestui manual a fost aceea de a situa minoritățile pe același picior de egalitate cu majoritatea la actul guvernării și nu de a le trata precum niște comunități de mâna a doua. De asemenea un mesaj transmis de acest manual este acela de acceptare și conștientizare a faptului că atât România cât și Uniunea Europeană sunt o uniune esențialmente a diversităților, a minorităților, care trebuie să găsească un model de tratament pentru a se adresa problemelor cu care se confruntă ele, pentru a se înțelege, a conviețui și a se respecta mai bine. De asemenea acest manual va aduce un aport în formarea profesională a profesorilor de istorie din România, profesori care de acum înainte vor introduce în sistemul formal de învățământ românesc elemente noi de cunoaștere a istoriei comune a minorităților naționale.

Programa de introducere a opționalului a fost aprobată de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, profesorii având posibilitatea sa opteze din luna februarie pentru cursul despre istoria minorităților, pentru ca, din septembrie 2009, elevii să poata participa la acest curs. Cartea a fost editată în 2.500 de exemplare, distribuindu-se gratuit, prin inspectoratele școlare județene, câte 40 de bucăți pentru fiecare județ, suma necesară editării fiind de 50.000 de lei. În luna ianuarie 2009 se preconizează o reeditare, cu completările de rigoare, a manualului și lansarea acestuia în format electronic - DVD-ul fiind un instrument mult mai ușor de utilizat.

Manualul a fost publicat de către Editura Didactică și Pedagogică, în cele 300 de pagini prezentându-se informații referitoare la istoria minorităților naționale. De remarcat este faptul că se acordă o atenție deosebită la tot ceea ce diferitele comunități etnice au trăit împreună pe teritoriul actual al României, precum și la contribuția lor la dezvoltarea țării și a națiunii române. De-a lungul celor cinci capitole : Originea și așezarea pe teritoriul României, Elemente identitare ale minorităților naționale din România, Istoria minorităților naționale din România și evoluția relațiilor cu celelalte comunități, Contribuția minorităților naționale la patrimonial general și local și Percepții reciproce în imaginarul colectiv este trecută în revistă istoria minorităților etnice prezente pe teritoriul românesc de la formarea statelor mamă și până la istoria modernă comună, traversând prin momentele de migrație, analizând influențele de limbă, tradiție, folclor și port popular și terminând cu modul în care fiecare etnie este percepută de către populația majoritară și de către celelalte etnii, acest

мнозинството и остантите малцинства. Овој прирачник остварува една комплексна глетка на културно општествениот живот во оваа земја.

Материјалот за македонското малцинство во Романија го приготвија Лиана Думитреску— пратеник, Марјан Михајлов—советник и Рогобете Лаура—редактор. Поврзано со овој прирачник за историја Лиана Думитреску изјави : многу е значајно во Романија да цвета меѓуетничката толеранција, значајно е младата генерација од Романија да научи како да раководи со феноменот на мултикултуралност и мултиетничност во склоп со демократската Европска Унија.

Лаура Рогобете

НОВО СЕДИШТЕ ВО КРАЈОВА

Оваа зима успеавме да им обезбедиме на етничките македонци од Крајова една нова канцеларија, добро дотирана и убаво уредена. Новото седиште кое се наоѓа во централна зона е сместено на адреса : Фраци Голешти бр. 11 До централниот пазар. Овде активностите се веќе во полн ек, етничките македонци беа тие кои го наместија ентериерот и се грижат за се што е потребно околу новото седиште. Веќе започнаа часовите на македонски мајчин јазик, ансамблот Сонце започна со подготовките за настапите кои што следуваат. Се одржаа состаноци, активности и разговори на најразлични теми. Имаше и многу доброволна работа каде што присуствував и јас. Група од нив го исчистија и израмнија дворот подготвувајќи го за посевање со трева, подготвувајќи го за терен за спортски игри. Но тоа што е најубаво кај нашите членови е тоа што ги сакаат и животните. Во изнајменава куќа свој дом си најдоа и три убави и паметни кученца кои уживаат во вниманието на нашите членови, кои секојдневно со многу љубов ги згрижуваат овие Божји души. Нашите членови даваат бесплатна правна помош на македонците и симпатизерите на Д.М.Р тие кои ја имаат оваа привилегија се економисти, лекари, правници и други професии кои сето тоа го прават доброволно. Понатаму младите македонци ќе почнат да имаат часови по ликовна и музичка уметност.

Наскоро ќе биде и свеченото отворање на новото седиште на Д.М.Р во Крајова каде што ќе се лансираат книги и ЦД-еа со традиционална музика.

Константина Думитреску

СПОРТСКИ АКТИВНОСТИ ВО УРЗИКУЦА

Активностите на македонците во Урзикуца не престануваат и се преполни со љубов и

manual realizează o imagine complexă și de ansamblu a vieții social culturale pe aceste pământuri.

Materialul referitor la comunitatea macedoneană din România a fost realizat de către Liana Dumitrescu - deputat, Marjan Mihajlov - consilier și Rogobete Laura – redactor. Referitor la manualul de istorie, Liana Dumitrescu a declarat "este foarte important ca în România să se cultive toleranța interetică, este foarte important ca generația tânără din România să învețe să gestioneze fenomenul multiculturalității și multietnicității românești într-o Uniune Europeană democratică".

Laura Rogobete

NOUL SEDIU DIN CRAIOVA

În această iarnă am reușit să punem la dispoziția etnicilor macedoneni din Craiova un nou sediu, bine dotat și frumos aranjat. Adresa noului sediu care se află într-o zonă centrală este următoarea : strada Frații Golești nr. 11, lângă Piața Centrală. Deja aici activitatea este în toi, etnicii macedoneni s-au ocupat de aranjarea mobilierului, dotărilor și întreținerea acestui spațiu care le este de mare folos. Au început lecțiile de limbă maternă macedoneană, ansamblul „Sonțe” face repetiții și se pregătește pentru spectacolele pe care le va susține. Au avut loc ședințe, acțiuni și discuții pe diverse teme. S-a efectuat multă muncă voluntară de unde eu nu am lipsit. Un grup de tineri etnici macedoneni a curățat curtea și a pregătit-o pentru a deveni baza unui viitor teren de sport, unde echipele noastre sportive se vor antrena sau întrece. Dar ceea ce este foarte frumos la tinerii de etnie macedoneană este faptul că iubesc animalele. În această curte și-au găsit casă și trei căței foarte frumoși și cumiști care se bucură de atenția, dragostea și îngrijirea tinerilor macedoneni, cu mare dragoste pentru aceste vieți ale lui Dumnezeu. Macedonenii din Craiova acordă și consultanță gratuită de specialitate membrilor A.M.R. și tuturor macedonenilor și simpatizanților A.M.R. Și acest lucru este făcut în regim de voluntariat de către economiști, medici, juriști. Urmează să se organizeze pentru copiii și tineri lecții de pictură și muzică.

În curând va fi inaugurat în mod oficial acest sediu al filialei A.M.R. din Craiova urmând ca următorul mare eveniment să fie o lansare de carte și de CD cu muzică tradițională.

Constantina Dumitrescu

SPORT LA URZICUȚA

La Urzicuța activitatea etnicilor macedoneni este plină de entuziasm și dragoste pentru ceea ce

ентузијазм. Во филијалата Урзикуца се одржаа многу културни манифестации, се разговараше со поканетите гости од месноста и од околината за економската и општествената ситуација на етничките македонци. Продолжуваат и подготовките на членовите на ансамблот „Сонце“ и „Сончеви деца“. Покрај средбите кои беа од културен карактер младите од Урзикуца предложија да се посвети повеќе внимание на спортот и соработката на ова поле со останатите малцинства. На овој начин започна и подготовката на спортски манифестации особено во атлетика и екипни спортови. Заедно со нашите членови и јас како претседател на Д.М.Р и како голем поддржувач на здравиот начин на живот учествував во оваа спортска акција. Друга тема беше подготовката за фудбалскиот турнир во Македонија каде што секоја година сме поканети да бидеме дел со наша екипа на турнирот и со задоволство се потсетуваме дека на нашето прво учество успеавме да го освоиме третото место за кое добивме пехар и плакета на кои сме особено горди. За оваа активност ќе биде одговорен нашиот млад фудбалер, Даниел Берчеану. Спортски активности и средби имаше и со

македонците во Баилешти во седиштето на Д.М.Р Крајова ќе се бројни вечери на конференции на различни теми со етнички карактер, спортски натпревари одредување на активности на подолг период и како ќе се одвива активноста во филијалите од каде што тие доаѓаат. Како претсеадтел на ДМР бев поканета да учествувам на овие состаноци и останав изненадена од ентузијазмот на младите. Не во последен ред треба да се напомене дека ќе се одржи и конкурс за пронаоѓање на млади таленти уметници, музичари, поети сликари итн.

Константина Думитреску

137 ГОДИНИ ОД РАЃАЊЕТО НА ГОЌЕ ДЕЛЧЕВ

Делегација на Друштвото на Македонците од Романија беше поканета да зеде учество од 02—06 февруари 2009 на манифестацијата поврзана со прославата на 137 годишнината од раѓањето на големиот македонски револуционер

fac. La filiala sediului din Urzicuța s-au desfășurat multe manifestări culturale, ședințe, s-a discutat cu invitații din localitate și împrejurimile acestora despre cultura etnicilor macedoneni, despre situația socială și economică a acestora, cum suportă aceștia recesiunea economică. Cu multă satisfacție și plăcere s-au făcut repetiții de către membrii ansamblului „Sonțe” și „Soncevi deța”. Pe lângă întâlnirile preponderent de natură culturală cei mai tineri membri ai filialei Urzicuța au propus să se acorde mai multă atenție sportului ca mijloc de coeziune a tinerilor minoritari. Și astfel au început să se organizeze manifestări sportive, în special de alergat și sporturi de echipă. Am participat și eu alături de tinerii etnicii macedoneni la aceste evenimente sportive, ca președintă a A.M.R. dar și ca susținătoare a unui mod de viață sănătos. O altă temă legată de sport a fost aceea de a se pregăti o echipă pentru campionatul de fotbal din Macedonia, unde

suntem invitați în an. Ne aducem aminte cu mare plăcere cum am câștigat la prima noastră participare locul trei, primind o cupă și o plachetă de care suntem tare mândri. Principalul

organizator al echipei de fotbal a A.M.R. este Daniel Berceanu.

Manifestări sportive și culturale au fost organizate și la Băilești, iar la noul sediu al filialei din Craiova s-au programat o serie de manifestări comune ale tinerilor macedoneni din Dolj, în special din Băilești, Urzicuța și Craiova : seri de poezie, dansuri tradiționale, conferințe și seminarii cu specific etnic, concursuri și manifestări sportive, etc. Ca președinte al A.M.R. am fost invitată să particip la ședințele premergătoare organizării acestor manifestări și mărturisesc că am fost încântată de entuziasmul tinerilor organizatori. Poate nu în ultimul rând trebuie să amintesc că există o manifestare dedicată găsirii de noi talente artistice - interpreți muzicali, dansatori, poeți, pictori, etc.

Constantina Dumitrescu

137 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI GOȚE DELCEV

În perioada 02-06 februarie 2009 o delegație a Asociației Macedonenilor din România a fost invitată să participe la manifestările legate de celebrarea a 137 de ani de la nașterea marelui om și revoluționar Goțe Delcev. Invitația a fost făcută de către o



Гоце Делчев. Поканата стигна од страна на невладината организација од Прилеп - Граѓанска Иницијатива за Европска Културална и Национална интеграција. Серијата манифестации посветени на големиот револуционер се состојат од посета на неговиот гроб во Скопје и положување букет цвеќе, претставување на книга во кадарот на Библиотеката „Браќа Миладиновци во Скопје“ - „Од земја до небо“ од Божидар Кирианов кој е етнички македонец од Бугарија, културно уметничка програма во Домот на Културата во Битола, македонска вечер во Стрежево, округла маса во Хотел Дион во Прилеп имајќи како главна тема „Генезата на македонскиот јазик и литература“ прилика во која беа претставени материјали од страна на претставници на институтот за Македонски Јазик, Институт за Национална Историја, Институт за Староловенски и Академијата на Уметностите и македонска вечер во Прилеп. На оваа серија манифестации присуствуваа македонци од Бугарија, Албанија, Грција, Романија, Србија и Хрватска кои со нив го донесоа македонскиот дух од сите четири страни на Европа, македонски дух кој остана, останува и ќе опстане секогаш без оглед на тоа што нашите душмани посакуваат. Овој настан е од големо значење за сите македонци од цел свет затоа што им даде можност да се соберат и да разговараат за значајните проблеми поврзани со секојдневниот живот на македонските заедници ширум Европа.

Лаура Рогобете

ЦЕНТРАЛНОТО СЕДИШТЕ НА Д.М.Р. СЕ РЕНОВИРА

Друштвото на Македонците од Романија од поодамна имаше прибележано во својот план на активности реновирање на централното седиште на организацијата. Имајќи во предвид дека Д.М.Р. го има ова седиште повеќе од осум години, период во кој не беше реновиран или менажиран слична интервенција беше неопходна. Членовите на македонската заедница од Букурешт и вработените во организацијата донесоа одлука да го реновираат со сопствени сили место каде што можеме да кажеме дека бие срцето на Д.М.Р. На тој начин преку доброволна работа целото седиште на Д.М.Р. беше реновирано во месец јануари. Вооружени со четки, скалила, бои и работно облечени сите кои сакаа да учествуваат во оваа акција заедно мали и големи започнаа со преместувањето на намештајот, со негово заштитување, со покривање на подот, со чистење на ѕидовите и таванот и сите други неопходни фази кои му претходат на варосувањето во повеќе слоеви. Како што веќе напоменав во оваа акција учествуваа сите а не недостасуваше и госпоѓица Лиана Думитреску—пратеник во Парламентот на Романија од страна на Друштвото на Македонците во Романија. Од сега натаму

организација non guvernamentală din Prilep - Inițiativa Cetățenească pentru Integrare Națională Culturală și Europeană. Seria de manifestări dedicată marelui om de cultură și înflăcărat revoluționar a constat într-o vizită la mormântul din Skopje al marelui macedonean și depunerea de flori la acesta, lansarea în cadrul Bibliotecii Frații Miladinovici din Skopje a cărții „De la Pământ la Cer” al cărui autor Bojidar Kirianov este etnic macedonean din Bulgaria, un program cultural artistic prezentat în cadrul Casei de Cultură din Bitola, o seară macedoneană la Strejevo, o masă rotundă organizată la Hotelul Dion din Prilep având drept temă centrală „Geneza limbii și literaturii macedonene” ocazie cu care au fost prezentate o serie de materiale realizate de către reprezentanți ai Institutului pentru Limba Macedoneană, Institutului de Istorie Națională, Institutului de Cultură Slavă Veche și a Academiei de Științe și Arte Plastice și o seară macedoneană la Prilep. La această serie de manifestații au fost prezenți etnici macedoneni din Bulgaria, Albania, Grecia, România, Serbia și Croația care au adus cu ei la acest eveniment spiritual macedonean din toate cele patru colțuri ale Europei, spirit macedonean care a rămas, rămâne și va dăinui mereu indiferent de ceea ce doresc dușmanii acestui neam. Evenimentul a constituit un moment de mare importanță pentru macedonenii de pretutindeni pentru că le-a dat prilejul să se întâlnească și să discute probleme importante legate de viața de zi cu zi a comunităților macedonene presărate de-a lungul și de-a latul Europei.

Laura Rogobete

SEDIUL CENTRAL AL A.M.R. S-A REÎNNOIT

Asociația Macedonenilor din România avea de mai mult timp trecut în planul de activități renovarea sediului central al organizației. Dat fiind faptul că A.M.R. ocupă acest sediu de mai bine de opt ani, perioadă în care nu au fost realizate reparații sau renovări majore o astfel de acțiune era necesară. Membrii comunității macedonene din București și angajații organizației au luat decizia de a renova cu forțe proprii locul unde se poate spune că „bate inima” A.M.R. Astfel prin muncă voluntară întreg sediul central al A.M.R. a fost renovat în luna ianuarie a acestui an. Înarmați cu trafaleti, scări, pensule, folie protectoare, scotch, amorsă, var lavabil, șpacle, șmirghel și îmbrăcați de lucru, toți cei care au dorit să participe la această activitate au început cu mic cu mare să mute mobilierul, să acopere mobilierul, să acopere podelele cu folie protectoare, să curețe pereții și tavanul, să dea pereții și tavanul cu amorsă, să dea pereții și tavanul cu var lavabil în mai multe straturi. După cum am mai spus la această activitate au participat cu toții inclusiv Liana Dumitrescu - deputat în Parlamentul României din partea Asociație Macedonenilor din România. De

седиштето на Д.М.Р ги очекува со раширени раце сите етнички македонци кои посакуваат да го посетат седиштето и да го видат реновирано. Облечено во ново

acum înainte sediul central al A.M.R, îi aşteaptă cu



р у в о с о
нетрпение се
о ч е к у в а
п о в т о р н о
з а п о ч н у в а њ е
н а
а к т и в н о с т и т е
н а
м а к е д о н с к а т а
з а е д н и ц а
в о
Р о м а н и ј а .

Рогобете Лаура

brațele deschise pe toți etnicii macedoneni care doresc să viziteze sediul proaspăt renovat. Îmbrăcat în straie noi sediul abia aşteaptă să-și reia activitatea pentru binele comunității macedonene din România.

Laura Rogobete

ИСТОРИЈА НА ЕТНИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ

Поглавје 1. Потекло и населување на етничките македонци на територијата на денешна Романија

Античка Македонија се наоѓала во централниот дел на Балканскиот Полуостров на север од Елада. Околу 635 година п.н.е., планинските и централните предели биле познати под името Горна Македонија а пак подолните предели долж Егејското Море како Долна Македонија, нејзиното население било формирано од повеќе племиња : бригити, пајонци и македонци. Во митологијата македонците потекнуваат од митскиот херој Александар Македонски. Во 8 век п.н.е, започна обединувањето на македонските племиња, јадрото било во Долна Македонија. Кралот Пердика 1 бил основач на македонското кралство со престолнина во Ајра (Костур-Преспа). Покрај кралот во водењето на кралството имало и народно собрание кое го именувало и поставувал кралот, членови биле сите македонци кои можеле

ISTORIA ETNICILOR MACEDONENI DIN ROMÂNIA

Capitolul 1 Originea și așezarea pe teritoriul actual al României al etniei macedonene

Macedonia antică se găsea în partea centrală a Peninsulei Balcanice la nord de Elada. În jurul anului 635 î.C., zonele muntoase și cele de centru erau cunoscute sub numele de Macedonia Superioară iar zonele mai joase aflate de-a lungul Mării Egee sub numele de Macedonia Inferioară, populația sa fiind formată din mai multe triburi: brighiții, paionți și macedonenii. În mitologie macedonenii își au originile în eroul mitologic Macedon. În secolul VIII î.C. a început unirea triburilor macedonene, nucleul statului macedonean fiind în Macedonia Inferioară. Regele Perdicas I este întemeietorul regatului macedonean cu capitala în Aiga (zona Kostur-Préspe). Pe lângă rege la conducerea statului macedonean mai exista și adunarea populară (adunarea macedonenilor) care numea și instaura pe rege, din care făceau parte toți macedonenii care erau capabili să poarte arme.

да носат оружје. Наследниците на Пердика 1, Александар 1 и Архелаж 1 го ојакнале и прошириле кралството. На времето на Александар 1—првата половина на 5 век п.н.е, кралството осетно зајакнало. Тој војувал со илирите а им помогнал на елините во битките против персијците. Затоа тој од елините бил наречен пријател на елините. Бил прв крал кој исковал сопствени монети.

На средината на 4 век п.н.е., Македонија постанува најсилна држава на Балканскиот Полуостров благодарение на Филип 2 (359-336 п.н.е) голем војсководец, дипломат и политичар. Во негово време се случуваат значајни воени и финансиски реформи. Најзначајна е воената која сосебе носи и реорганизирање на славната фаланга (формација од 16 редови војници наоружани со долги копја, првите пет реда со копјата напред, останатите нагоре). Филип 2 е првиот македонски крал кој исковал златни монети. Филип 2 војувал и ги победил јужните илири, на север пајонците и со колониите на елените кои се наоѓале на северниот брег на егејското Море и Тесалија. Кралот Филип 2 многу мудро го искористил недоразбирањето и војувањето меѓусебе на елинските градови држави. Димостен организира антимакедонска алијанса, елените ја губат битката против Филип кај Херонеа и се потчинице на Филип 2 и на хегемонијата на македонското кралство.

По смртта на Филип 2 на тронот на македонското кралство доаѓа неговиот дваесет годешен син, Александар 3 Македонски (336-323). Елените и други племиња се обиделе да ја растураат македонската хегемонија, но Александар успева да ги порази и да потпаднаат под македонското кралство. Со освојување на Балканот Александар почнал да крои план за напад на Персија кој започнува во 334 п.н.е. На само 33 години Александар Македонски умира далеку од Македонија откако освои половина од тогаш познатиот свет.

Македонците почитувале повеќе култи поврзани со почитување на природните сили. Најраширен бил култот кон Сонцето, кое го имале на накитот и облеката, на штитовите и орудијата, монетите итн. Македонците биле многу богови најзначаен бил Диос (господар на небото). Зборувале јазик сроден со тракијскиот но различен од грчкиот. Македонското писмо не се зачувало. Од античкиот македонски јазик во модерниот останале околу 150 зборови. Годината во македонскиот календар била поделена на 12 месеци и започнувала во месец октомври се шири воедно со освојувањата Александар во Азија. Античкото македонско општество се карактеризирало со еднаквоста помеѓу жената и мажот. Стар обичај на македонското општество е кршењето на свадбената погача. Лебот бил сметан за светост и симбол на сплотување на младоженците. По смртта на Александар

Урмашii регелуи Perdicas I au avut grijă să întărească și să lărgească statul. Cei mai cunoscuți dintre aceștia au fost Alexandru I și Arhelai I. Pe vremea regelui Alexandru I – prima jumătate a secolului V î.C – statul macedonean s-a extins și întărit în mod semnificativ. El a purtat răboaie cu triburile ilire și a ajutat triburile elene în războaiele acestora împotriva perșilor. Din această cauză el a fost numit de către eleni – filelen – prieten al elenilor. A fost primul rege macedonean care și-a bătut propriile monede.

La mijlocul secolului IV-lea î.C. Macedonia devenise cel mai puternic stat din Peninsula Balcanică datorită regelui Filip II (359 – 336 î.C), conducător capabil, o mare căpetenie de oști dar și un diplomat și politician înțelept. Sub domnia lui au loc importante reforme militare și financiare. Cea mai importantă reformă este cea militară care aduce cu sine și reorganizarea deja renumitei falange (formațiune de luptă realizată din 16 rânduri de soldați înarmați cu sulite lungi, primele 5 rânduri având sulitele îndreptate în față iar celelalte în sus). Filip al II-lea este primul rege macedonean care își bate monede de aur. Regele Filip al II-lea a dus războaie încununat de succes împotriva a ilirilor la sud, a paionților la nord sau împotriva coloniilor elene aflate pe țărmul nordic al Mării Egee și în Tesaliei. Regele Filip al II-lea a folosit în mod foarte inteligent faptul că orașele state elene nu se înțelegeau între ele și se războiau. Sub conducerea lui Demostene, care a organizat alianța antimacedoneană, elenii au pierdut bătălia împotriva lui Filip la Heronea, acceptând supunerea față de Filip al II-lea adică hegemonia regatului macedonean.

După moartea regelui Filip al II-lea pe tronul regatului macedonean a venit fiul acestuia de douăzeci de ani, Alexandru III Macedon (336-323 î.C). Anumite cetăți elene precum și unele triburi au încercat să răstoarne hegemonia macedoneană din zonă însă Alexandru a reușit să-i înfrângă și i-a obligat pe aceștia să accepte suveranitatea macedoneană. Odată lămurită situația în Balcani, Alexandru a început să se pregătească pentru incursiunea în Persia care a început în anul 334 î.C. La numai 33 de ani Alexandru III Macedon murea departe de Macedonia după ce cucerise jumătate din lumea cunoscută la acea dată.

Macedonenii practicau mai multe culte care erau legate de respectarea forțelor naturii. Cel mai răspândit era cultul Soarelui, reprezentat pe bijuterii, arme și scuturi, monezi, vestimentație, etc. Macedonenii credeau în mai multe zeități dintre care cea mai importantă era Dios (domnitorul cerului). Macedonenii vorbeau o limbă înrudită cu cea tracă, însă diferită de cea a vecinilor lor elenii. Scrierea macedoneană ca și cea dacică nu s-a păstrat. Din limba macedoneană antică, limba macedoneană literară modernă a mai păstrat în jur de 150 de cuvinte. Calendarul macedonean în care anul este divizat în 12 luni și începe în luna octombrie este răspândit odată ce Alexandru Macedon cucerește

Македонски почнале внатрешните борби за престолот кои довеле до распаѓање на Александровата империја, неговите генерали Пердика и Птолемеј ја поделиле на три дела според континентите каде што се протежала. Вака формираната македонска држава била најмоќна на Балканскиот Полуостров во 3 век п.н.е. Како независна држава опстојува до 148 п.н.е., кога потпаѓа под Римската Империја по 50 годишен вооружен отпор и постанува провинција наречена Македонија. За да го освојат овој дел на Европа, Римјаните воделе три војни: 215-205 п.н.е. 200-197 п.н.е и 171-168 п.н.е. Од времето на римската окупација постојат показатели за градовите Стоби до Велес, Астибо-Штип, Хераклеа-Битола, Лихнидос-Охрид и Скупи-Скопје.

Македонија е една од малкуте земји која се споменува во Библијата. Христијанството во Македонија почнува да се шири кон средината на 1 век преку Апостол Павле, еден од првите ученици на Исус Христос. Првите Христијански цркви на македонска територија се појавуваат во Бургала-Штип, Хераклеа-Битола и Стоби близу Велес и Лихнидос-Охрид во 1 век.

Миграцијата на словените кон територијата на Македонија започнува на почетокот на 7 век. Релациите помеѓу античките македонци и новојдените словени на почетокот биле лоши, но со време се подобриле староседелците почнувајќи да ги прифаќаат новојдените. Античките македонци биле претежно христијани и поцивилизирани. Новојдените го прифатиле името Македонија и македонци, а античките македонци го прифатиле влијанието на словенскиот јазик. Од потребата за проповедање на христијанството и писмената комуникација се раѓа потреба од заедничко писмо. Во 885 во Охрид, браќата Кирил и Методиј ја создале глаголицата со 38 букви која подоцна станала база на кирилицата, користена безмалку од сите словени во Европа и од романците се до 19 век.

(продолжува следниот број)

Лиана Думитреску
Марјан Михајлов и
Лаура Рогобете



Coif al trupelor macedonene de pe vremea lui Alexandru Macedon
Шлем на војниците во времето на Александар Македонски

Asia. Societatea macedoneană antică era caracterizată de egalitatea femeii cu bărbatul. Un obicei foarte vechi al societății macedonene antice este cel al ruperii colacului la nuntă. Pâinea la macedoneni a fost considerată întodeauna sfântă, simbol al contopirii fizice dintre viitori miri.

După moartea lui Alexandru Macedon au început luptele interne pentru ocuparea tronului său, ducând la destrămarea imperiului pe care Alexandru îl crease cu puțin timp înainte. Generalii săi Perdicas, Ptolomeu și Antipatar au împărțit imperiul în trei conform cu continentele pe care le acoperea. Statul macedonean astfel format era în prima jumătate a secolului III î.C. cel mai puternic stat din Peninsula Balcanică. Ca stat independent a rămas până în 148 î.C. când a fost cucerit de către Imperiul Roman și a devenit provincie numită mai apoi Macedonia, după 50 de ani de rezistență armată. Pentru a cuceri această parte a Europei romanii au purtat trei războaie: 215-205 î.C., 200-197 î.C. și 171-168 î.C. De pe vremea ocupației romane există referiri despre orașele Stobi (lângă Veles), Astibo (Știp), Heraclea (Bitoла), Lihnidos (Ohrid) și Skupi (Skopje).

Macedonia este unul dintre puținele state despre care există referiri în Biblie. Creștinismul în Macedonia începe să se răspândească începând cu mijlocul secolului I e.n. prin intermediul Apostolului Pavel, unul dintre primii ucenici ai lui Isus Hristos. Primele biserici creștine pe teritoriul macedonean apar în Bargala (lângă Știp), Heraclea (Bitoла) și Stobi (lângă Veles) și Lihnidos (Ohrid). În sec. I d.C.

Migrația popoarelor slave pe teritoriul macedonean începe spre sfârșitul secolului VI și începutul secolului VII. Relațiile între substratul antic macedonean și substratul mai nou de migrație slavă au fost la început dificile, dar cu timpul s-au îmbunătățit, populația veche începând să accepte populațiile migratoare. Substratul antic macedonean era preponderent creștin și cu un grad de civilizație mai ridicat. Noii veniți au acceptat denumirile de Macedonia și macedoneni, iar substratul antic macedonean a acceptat influența slavă asupra limbii. Din necesitatea propovăduirii creștinismului cât și a comunicării pe baza unui limbaj scris comun s-a născut necesitatea creării unei limbi și alfabet comun. În anul 855, la Ohrid frații Chiril și Metodiј pun bazele alfabetului glagolitic care cuprindea 38 de litere, care stă la baza creării alfabetului chirilic, alfabet folosit cu mici variații de către toate popoarele slave de pe teritoriul Europei de astăzi și de români pînă în secolul XIX.

(se va continua în numărul viitor)

Liana Dumitrescu,
Marjan Mihajlov și
Laura Rogobete

2009			ФЕВРУАРИ		28 дена
д	н	с	Сечко		
Н. 33 по Педесетница; Гл. 8; В. Ев. 11; Лит. Ал. Тим. 296; Ев. Лк. 93					
н	1	19	Преп. Макариј Велики; св. Марко епископ Ефески		
п	2	20	Преп. Евтимиј Велики		
в	3	21	Преп. Максим Исповедник; преп. Максим Грк; св. мч. Неофит		
с	4	22	Св. ап. Тимотеј; преп. мч. Анастасиј Персиец		
ч	5	23	Св. свешт-мч. Климент еп. Анкирски; св. мч. Агатагел		
п	6	24	Преп. Ксенија Римјанка; преп. Македониј		
с	7	25	† Св. Григориј Богослов; св. Владимир Киевски		
Н. за мигрот и фарисејот; Гл. 1; В. Ев. 1; Лит. Ал. Тим. 296; Ев. Лк. 89					
н	8	26	Преп. Ксенофонт; св. Јосиф Солунски		
п	9	27	Пренос на моштите на св. Јован Златоуст		
в	10	28	Преп. Ефрем Сирин; преп. Исак Сирин		
с	11	29	Пренос на моштите на св. Игнатиј Богоносец		
ч	12	30	Св. Три Светители; св. Иполит Римски		
п	13	31	Св. бесребреници Кир и Јован		
с	14	1	Прептр. на Сретение; † св. мч. Трифун; св. мч-чка Перпетуа		
Н. за блудниот син; Гл. 2; В. Ев. 2; Лит. Ал. 1. Кор. 135 и Евр. 316; Ев. Лк. 79 и 7					
н	15	2	Сретение Господово		
п	16	3	† Св. Симеон Богопримец и пр-ца Ана; св. Николај Јапон.		
в	17	4	Преп. Исидор Пелусиот; преп. Николај Студит		
с	18	5	Св. мч-чка Агатија; св. мч-чка Теодула		
ч	19	6	Преп. Вукол Омирски; св. Фотиј Цариградски; св. мч-чка Доротеја		
п	20	7	Преп. Партениј еп. Лампсакиски		
с	21	8	Св. вмч. Теодор Стратилат; св. пророк Захариј (Задушница)		
Н. Месопуца; Гл. 3; В. Ев. 3; Лит. Ал. 1. Кор. 140; Ев. Мт. 106					
н	22	9	Оддан. на Сретение; св. мч. Никифор; св. Инокентиј Иркутски		
п	23	10	† Св. свешт-мч. Харалампиј; св. мч-чка Валентина		
в	24	11	† Св. Горѓи Кратовски; св. Власиј; св. царица Теодора		
с	25	12	Св. Мелетиј Антиохијски; св. Алексиј Московски		
ч	26	13	Преп. Мартинијан; св. Евлогиј Александриски		
п	27	14	† Упокојување на св. Кирил Солунски; преп. Авксентиј		
с	28	15	Св. ап. Онисим; преп. Пафнутиј и Ефросина		

2009			МАРТ		31 ден
д	н	с	Џутар		
Н. Сиropуца; Гл. 4; В. Ев. 4; Лит. Ал. Рим. 112; Ев. Мт. 17					
н	1	16	Св. мч-ци Панфил, Порфириј, Валент и др. (Грочка - Поклади)		
п	2	17	Св. вмч. Теодор Тирон; св. Маријанна (Велики пости)		
в	3	18	Св. Лав еп. Римски; св. Флавијан Исповедник		
с	4	19	Св. ап-ли Архип, Филимон и Алфија		
ч	5	20	Св. Лав еп. Катански; преп. Агатон Римски		
п	6	21	Преп. Тимотеј; св. Евстатиј Антиохијски (Акатист)		
с	7	22	Св. мч-ци во Евгенија; св. Палиј Ераполски (Тодорове сабота)		
Н. 1 на В. П. на Православието; Гл. 5; В. Ев. 5; Лит. Ал. Евр. 329; Ев. Јн. 5					
н	8	23	Св. Поликарп еп. Смирнски; св. Горгонија		
п	9	24	† 1 и 2 наоѓање на главата на св. Јован Крстител		
в	10	25	Св. Тарасиј патријарх Цариградски; преп. Пафнутиј		
с	11	26	Св. Порфириј од Газа; св. мч. Севестијан; св. Фотина Самарјанка		
ч	12	27	† Св. мч. Агатагел Битолски; преп. Прокопиј Декаполит		
п	13	28	Преп. Василиј Исповедник; преп. Касијан Римски (Акатист)		
с	14	1	Преп. мч-чка Евдокија; св. мч-чка Антонина		
Н. 2 на В. П. на Грм. Палама; Гл. 6; В. Ев. 6; Лит. Ал. Евр. 304 и 318; Ев. Мк. 7 и Јн. 36					
н	15	2	Св. свешт-мч. Теодот еп. Кирињски; преп. Агатон		
п	16	3	Св. мч-ци Евтропиј, Клеоник, Василиск		
в	17	4	Преп. Герасим Јордански; преп. Јаков Посник		
с	18	5	Св. мч. Конон Исавриски; преп. Марко Подвижник		
ч	19	6	Св. 42 мч-ци Аморејски; преп. Аркадиј Кипарски		
п	20	7	Св. 7 св-мч-ци Херсонски; преп. Павае Препрост (Акатист)		
с	21	8	Преп. Теофилакт епископ Никомидиски		
Н. 3 на В. П. Крстопоклона; Гл. 7; В. Ев. 7; Лит. Ал. Евр. 311; Ев. Мк. 37					
н	22	9	† Св. 40 мч-ци во Севастија - МЛАДЕНЦИ		
п	23	10	Св. мч. Кодрат Коринтски		
в	24	11	Св. Софрониј патријарх Ерусалимски; св. мч. Пиониј		
с	25	12	Св. Григориј Двоеслов; св. Симеон Нов Богослов		
ч	26	13	Пренесување на моштите на св. Никифор Цариградски		
п	27	14	Преп. Бенедикт Нурсиски (Акатист)		
с	28	15	Св. мч-ци Агалиј, Дионисиј, Александар и др.		
Н. 4 на В. П. на св. Јн. Л.; Гл. 8; В. Ев. 8; Лит. Ал. Евр. 314 и Евр. 229; Ев. Мк. 40 и Мт. 11					
н	29	16	Св. ап. Аристоул еп. Британски; св. мч. Савин		
п	30	17	† Преп. Алексиј човек Божји; св. мч. Марин		
в	31	18	Св. Кирил архиепископ Ерусалимски; св. Анин Чудотворец		

FEBRUARIE - PAURAR		(28 de zile - ziua are 11 ore, noaptea 13 ore)
1	D	Inaintepraznuirea Intampinarii Domnului; Sfântul Mucenic Trifon; Sfintele Mucenice Perpetua și Felicitas
Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeenilor); Ap. II Corinteni 6, 16-18, 7, 1; Ev. Matei 15, 21-28; glas 8, vöscr. 11.		
2	L	(†) Intampinarea Domului; Sfinti Mucenici Iordan și Gavriil
3	M	Sfântul și Dreptul Simeon; Sf. Proorocița Ana
4	M	Cuviosul Isidor Pelusiotul; Sf. Sfințit Mucenic Avramie
5	J	Sfintele Mucenice Agata și Teodula
6	V	Sf. Vucol, Episcopul Smirnei; Sfinții Mucenici: Iulian, Fausta și Maxim; Cuv. Varsanuffe cel Mare
7	S	Sf. Partenie, Episcopul Lampsacului; Cuv. Luca; Sfinții 1003 Mucenici din Nicomidia
8	D	Sf. Mare Mucenic Teodor Stratilat; Sf. Prooroc Zaharia; Sfintele Mucenice surori Marta și Maria
Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Parisenului); Ap. II Timotei 3, 10-15; Ev. Luca 18, 10-14; glas 1, vöscr. 1 (Inceputul Triodului)		
9	L	Sf. Mucenic Nichifor; Sf. Mucenici Episcopi Marcel și Pangratie (Odovania Praznicului Intampinarii Domnului)
10	M	Sf. Sfințit Mucenic Haralambie; Sf. Mc. Enata și Valentina
11	M	Sf. Sfințit Mc. Vlasia, Ep. Sevastiei; Sf. Teodora, împ. (Harți)
12	J	Sf. Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei celei Mari și Antonie, Patriarhul Constantinopolului; Sf. Mucenic Hristea
13	V	Sf. Martinian; Sf. Ap. și Mc. Acvila și Priscila, soția lui (Harți)
14	S	Cuvioșii: Auxentiu, Maron și Avraam; Sf. Filimon, Ep. Gazei
15	D	Sf. Apostol Onisim; Sf. Mucenic Maior; Cuviosul Eusebiu
Duminica a 34-a după Rusalii (a Fiului Risipitor); Ap. I Corinteni 6, 12-20; Ev. Luca 15, 11-32; glas 2, vöscr. 2		
16	L	Sf. Sfințit Mc. Pamfil; Sf. Mc.: Valent, Pavel și Seleuc; Cuv. Flavian
17	M	Sf. Mare Mucenic Teodor Tiron; Sf. Mariamna
18	M	Sf. Leon, Ep. Romei; Cuv. Agapit, Episcopul cetății Sinadei
19	J	Sfinții Apostoli Arhiep. Filimon și soția sa Apfia; Cuvioșii Mărturisitori Evghenie și Macarie
20	V	Sf. Leon, Ep. Cataniei și Agaton, Ep. Romei; Cuv. Visarion
21	S	Cuv. Timotei; Sf. Eustatie, Episcopul Antiohiei (Sămbăta morților - Moști de iarnă)
22	D	Aflarea moaștelor Sfinților Mucenici din Evghenia; Cuvioșii: Atanasie, Talasie și Limneu
Duminica Lăsatului sec de carne (a Infricoșătoarei Judecăți); Ap. I Corinteni 8, 8-13; 9, 1-2; Ev. Matei 25, 31-46; glas 3, vöscr. 3		
23	L	Sfântul Sfințit Mc. Policarp, Ep. Smirnei; Cuv. Gorgonia
24	M	† Intăia și a doua aflare a Capului Mergătorului Inainte și Botezătorului Ioan
25	M	Sf. Tarsasie, Arhiep. Constantinopolului; Sf. Mc. Alexandru și Ipatie (Zi allurgică - Harți, dest. la lapte, brânză, ouă și pește)
26	J	Sf. Porfirie, Arhiepiscopul Gazei; Sf. Mc. Fotini; Sf. Teodor
27	V	Cuvioșii Mărturisitori Procopie și Taleleu; (Zi allurgică - Harți - dezlegare la lapte, brânză, ouă și pește)
28	S	† Cuv. Ioan Casian Romanul și Gherman din Dobrogea; Cuv. Vasile Mărturisitorul; Sf. Sfințit Mucenic Nestor
MARTIE - MĂRȚIȘOR		
(31 de zile - ziua are 12 ore, noaptea 12 ore)		
1	D	Cuv. Mucenița Evdochia; Cuv. Domnina; Sf. Mc. Antonina; Sf. Anton și Marcel (Lăsatul secului pentru Postul Mare)
Duminica Lăsatului sec de brânză (a Igonirii lui Adam din Rai); Ap. Romani 13, 11-14; 14, 1-4; Ev. Matei 6, 14-21; glas 4, vöscr. 4		
2	L	Sf. Sfințit Mucenic Teodot, Episcopul Cirenei; Sf. Mucenici Isihie și Nestor (Inceputul Postului Mare - Zi allurgică)
3	M	Sf. Mucenici: Eutropiu, Cleonie și Vasilise (Zi allurgică)
4	M	Cuv. Gherasim de la Iordan; Sf. Mc. Pavel și Iuliana, sora lui
5	J	Sf. Mc. Conon Grădinarul; Sf. Mc. Conon din Isauria, Sf. Mc. Inida
6	V	Sf. Sfinții 42 Mucenici din Amoreea; Sf. Eufrosin
7	S	Sf. Mc. Ep. din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Agatador și Elpidie (Pomenirea morților - Sămbăta Sf. Teodor)
8	D	Cuv. Teofilact Mărturisitorul, Episcopul Nicomidiei
Duminica întâi din Post (a Ortodoxiei); Ap. Evrei 11, 24-26; 32-40; Ev. Ioan 1, 43-51; glas 5, vöscr. 5		
9	L	† Sfinții 40 Mucenici din Sevastia; Sf. Mucenic Ursasian
10	M	Sf. Mc.: Codrat, Ciprian, Dionisie și cei împreună cu dânsii
11	M	Sf. Sofronie, Patr. Ierusalimului; Sf. Mc. Trofim și Talu
12	J	Cuv. Teofan Mărt.; Sf. Grigorie Dialogul; Sf. Simeon, Noul Teolog
13	V	Aducerea moaștelor Sf. Nichifor, Patr. Constantinopolului
14	S	Cuv. Benedict; Sf. Mc. Alexandru din Pidna (Pom. morților)
15	D	Sf. Mucenici: Agapie, Plisie și Timolau
Duminica a 2-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama); Ap. Evrei 1, 10-14; 2, 1-3; al Sfântului: Evrei 7, 26-28; 8, 1-2; Ev. Marcu 2, 1-12 (Vindecarea slăbănogului din Capernaum); a Sfântului: Ioan 10, 9-16; glas 6, vöscr. 6		
16	L	Sf. Mucenici: Sabin Egipteanul, Papa, Roman și Cuv. Anin
17	M	Cuv. Alexie, Omul lui Dumnezeu; Sf. Mucenic Marin
18	M	Sf. Chiril, Patriarhul Ierusalimului; Sf. Mucenic Trofim
19	J	Sf. Mucenic Hrisant; Sfintele Mucenice Daria și Iliaria
20	V	Cuv. Mc. ucigi în Mănăstirea Sf. Sava cel Sfințit; Cuv. Nichita Mărt.
21	S	Cuv. Iacob, Ep. și Mărt.; Sf. Toma și Serapion (Pom. morților)
22	D	Sf. Cuvios Mc. Vasile, preotul din Ancira; Sf. Drosida, fiica împăratului Traian
Duminica a 3-a din Post (a Sfintei Crucii); Ap. Evrei 4, 14-16; 5, 1-6; Ev. Marcu 8, 34-38; 9, 1; glas 7, vöscr. 7		
23	L	Cuv. Mucenic Nicon și cei 199 ucenici ai lui
24	M	Inaintepraznuirea Bunei Vestiri; Cuv. Zaharia; Sf. Artemon, Ep.
25	M	(†) Buna Vestire (Dezlegare la pește)
26	J	Soborul Sf. Arh. Gavriil; Sfinții Mc. Montanus, preotul și soția sa, Maxima (Odovania Praznicului Bunei Vestiri)
27	V	Sfânta Muceniță Matroana din Tesalonie; Sf. Prooroc Anania; Sf. Mucenici Filit și Lidia
28	S	Cuv. Ilarion cel Nou și Cuv. Ștefan, făcătorul de minuni (Pomenirea morților)
29	D	Cuv. Mc. Marcu Ep. Aretuselor; Sf. Mucenic Chiril, diaconul
Duminica a 4-a din Post (a Sfântului Ioan Scărarul); Ap. Evrei 6, 13-20; al Sfântului: Efeseni 5, 8-19; Ev. Marcu 9, 17-32 (Vindecarea lui Iznatic); a Sfântului: Matei 4, 25; 5, 1-12 (Predica de pe munte, Fericiile); glas 8, vöscr. 8		
30	L	Cuv. Ioan Scărarul; Sf. Prooroc Ioad; Sf. Euvula, mama Sfântului Pantelimon
31	M	Sf. Sfințit Mc. Ipatie, Ep. Gangrei; Sf. Acachie Mărturisitorul, Ep. Melitinei; Sf. Mc. Veniamin, diaconul

SĂ ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ LIMBA MACEDONEANĂ

LECȚIA 17

ЧЕСТИТКИ

Секое добро !
 Среќна Нова Година !
 Среќен Божиќ !
 Среќни велигденски празници !
 Успех во работата !
 Побрзо оздравување !
 Многу здравје !

CESTITCHI

Secoe dobro !
 Srechina Nova Godina !
 Srechien Bojic !
 Srechini veligdenschi prazniți !
 Uspeh vo rabotata !
 Pobârzo ozdravuvanie !
 Mnogu zdravie !

URĂRI

Numai bine !
 Un an nou fericit !
 Crăciun fericit !
 Paște fericit !
 Spor la lucru !
 Însănătoșire grabnică !
 Multă sănătate !

ЖАЛЕЊЕ, ИЗВИНУВАЊЕ, ОДБИВАЊЕ

Каква штета !
 За жал ...
 Жал ми е !
 Жалам.
 Извинете што ве вознемирувам.
 Прости ми.
 Не беше со намера.
 Ви се извинувам.
 Извинете што доцнам.
 Ви барам прошка.
 Погрешив.
 Моја вина е.
 Виновем сум.
 Залудно инсистирате.
 Жалам но ...
 Невозможно е.
 Одговорот е негативен.
 Извинете.
 Молам да ме извините за ...
 Многу се извинувам.
 Жалам што не можам да дојдам.

JALENIE, IZVINUVANIE, ODBIVANIE

Kakva ŝteta !
 Za jal ...
 Jal mi e !
 Jalam.
 Izvinete ŝto ve voznemiruvam.
 Prosti mi.
 Ne beše so namera.
 Vi se izvinuvam.
 Izvinete ŝto dočnam.
 Vi baram proška.
 Pogrešiv.
 Moia vina e.
 Vinoven sum.
 Zaludno insistirate.
 Jalam no ...
 Nevozmojno e.
 Odgovорот e negativен.
 Izvinete.
 Molam da me izvinite za ...
 Mnogu se izvinuvam.
 Jalam ŝto ne mojam da doйдam.

REGRET, SCUZE, REFUZ

Ce păcat !
 Din păcate ...
 Îmi pare rău !
 Regret.
 Scuzați daranjul .
 Iartă-mă.
 N-am făcut-o intenționat.
 Vă cer scuze.
 Iertați întârzierea
 Cer iertare.
 Am făcut o greșeală.
 Vina îmi aparține.
 Sunt vinovat.
 Este inutil să insistați.
 Regret, dar ...
 Este imposibil.
 Răspunsul este negativ.
 Scuzați.
 Vă rog să mă scuzați pentru ...
 Vă rog mult să mă scuzați.
 Îmi pare rău, nu pot veni.

НЕГИРАЊА

Не.
 Не сакам.
 Не верувам.
 Не се согласувам.

NEGHIRANIA

Ne.
 Ne sacam.
 Ne veruvam.
 Ne se soglasuвам

NEGAȚII

Nu
 Nu vreau.
 Nu cred.
 Nu sunt de acord.

Не можам повеќе.	Ne mojam poveche.	Nu mai pot.
Не е ништо (не смета).	Ne e ništo (ne smeta).	Nu-i nimic (nu face nimic).
Не важи.	Ne vaji.	Nu contează.
Никогаш.	Nikogaš.	Niciodată.
Негирам.	Neghiram.	Neg.
Не зависи од мене.	Ne zavisi od mene.	Nu depinde de mine.
Не можам.	Ne mojam.	Nu pot.
Невозможно е.	Nevozmojno e	Nu este posibil.
Во никој случај.	Vo nicoi sluciai.	În nici un caz.
Жалам, морам да ви откажам.	Jalam, moram da vi otkajam.	Trebuie să vă refuz.

ДРУГИ КОРИСНИ ИЗРАЗИ

Да одиме !
Седнете !
Извонредно !
Помош !

DRUGHI CORISNI IZRAZI

Da odime !
Sednete !
Izvonredno !
Pomoş !

ALTE EXPRESII UTILE

Să mergem !
Luați loc !
Nemaipomenit !
Ajutor !

НАСТАНИ

► Месец јануари на етничките македонци од Романија секогаш им носи многу радости и зимски празници. Најпрвин се празнува Божиќ по стар стил, македонците 13 дена подоцна од останатите христијани во Романија го празнуваат Рождението на Господ Исус Христос. Божиќ секогаш со нетрпение е очекуван од сите етнички македонци без оглед на нивната возраст. Собрани сите и големи и мали во седиштето на филијалата на Друштвото на Македонците во Романија во Букурешт, етничките македонци на 6 јануари 2009 година го прославија Божиќ. Со оваа прилика се обновува прастарите обичаи и традиции, ритуалистиката на периодот кој наште предци ја знаат и која ја донеле заедно со нив на ромаските пространства во побарувачка за подобар и помирен живот, ние нивните следбеници денес ја продолжуваме. ► Друг значаен момент во месец јануари за етничките македонци е прославата на Стара Нова Година. Оваа година Друштвото на Македонците од Романија организираше серија состаноци и семинари на тема „Нова Година-вековни македонски традиции на преминот на годините“. Од 16-18 филијалата Крајова на Д.М.Р беше домаќин на овој настан а истата манифестација во Букурешт се одржа на 21-22 јануари 2009.

► Започнувајќи 20 јануари се до 10 февруари 2009 година членовите на филијалата Крајова учествуваа во акцијата за средување на новото локално седиште. ► Месец јануари во колевката на Друштвото на Македонците од Романија претставува месец на анализи во поглед на

EVENIMENTELE PERIOADEI

► Pentru etnicii macedoneni din România luna ianuarie aduce de fiecare dată cu sine bucuriile inerente sărbătorilor de iarnă. Sărbătorind pe stil vechi Crăciunul - Bojik, macedonenii au la o diferență de 13 zile sărbătoarea Nașterii lui Isus față de celelalte etnii creștine din România. Sărbătoare a sufletului și minții, Crăciunul este așteptat întotdeauna cu nerăbdare de către toți etnicii macedonei indiferent de vârstă. Adunați cu mic cu mare în sediul filialei de la București al Asociației Macedonenilor etnicii macedoneni au sărbătorit pe data de 6 ianuarie 2009, Crăciunul. Cu această ocazie au fost reînviat obiceiuri și tradiții străvechi, ritualistica unei perioade pe care au cunoscut-o bunicii și străbunicii noștri veniți pe pământ românesc din dorința de a le oferi copiilor lor o viață mai bună și mai liniștită și care acum este cunoscută și practică și de către noi, urmașii lor. ► Alt moment de sărbătoare în luna ianuarie pentru etnicii macedoneni este și celebrarea Anului Nou. Anul acesta Asociația Macedonenilor din România a organizat o serie de mese rotunde și seminarii cu tema "Nova Godina - Anul Nou, tradiții macedonene seculare la trecerea dinte ani". Astfel în perioada 16-18 ianuarie 2009 filiala din Craiova a A.M.R. a fost gazda acestui eveniment iar la București manifestația s-a desfășurat în perioada 21-22 ianuarie 2009. ► Începând cu data de 20 ianuarie 2009 și terminând cu data de 10 februarie 2009 membrii filialei Craiova au participat la acțiuni de amenajare și igenizare a noului sediu din localitate. ► Luna ianuarie reprezintă în sânul Asociației Macedonenilor din România o lună a analizei,

активностите на календарски завршената година. На 23-25 јануари 2009 во Темишвар се анализираше активноста на филијалата на Д.М.Р Темишвар, следуваше на 26 јануари 2009 состанок и анализа на активностите на филијалата на Д.М.Р Баилешти. 27 до 29 јануари се анализираше активноста на филијалата на Д.М.Р во Крајова и околината на Долж, овие анализи не останаа не забележани во календарот на активности на позитивното и негативно сработеното во функционирањето на секоја од филијалите, мерки кои треба да се превземат за подобрување на секоја филијала. Исто така знаејќи се дека нашата земја се справува со економска криза се дадоа предлози за заштеда на фондовите со кои располага друштвото. Не остана незабележана и неанализирана доброволната работа во адарот на Друштвото на Македонците од Романија. ► На 1 февруари 2009 година младинската организација на ДМР се состана во Букурешт да ја анализира активноста од годината која одмина и активностите кои треба да се одвиваат во периодот 2009-2010. ► Делегација на Друштвото на Македонците од Романија беше поканета од 02—06 февруари 2009 на манифестацијата 137 годишни од раѓањето на големиот македонски револуционер Гоце Делчев. Поканата стигна од страна на организацијата Граѓанска Иницијатива за Европска Културална и Национална интеграција на македонскиот народ. ► На 10 февруари во седиштето на ДМР се одржа формална средба на македонците од цела Романија. ► Од 13-15 февруари 2009 година Друштвото на Македонците од Романија во Крајова одржа манифестација посветена на кревање на совеста на граѓаните околу проблемите со околината и екологијата во одредени локации од Романија. Помеѓу другото членовите на филијалата на Д.М.Р Крајова и нејзини симпатизери учествуваа во уредувањето и чистењето на јавни простори и на просторот на нашето седиште. ► Од 13-15 февруари во Букурешт се одржа редовен состанок на членовите на филијалата Букурешт на ДМР. Во оваа прилика се разговараше за проблемите со кои се соочи филијалата во претходната година и се разговараше за движечката линија за наредните 5 години. ► Во седиштето во Букурешт на 14-15 февруари се одржа манифестацијата „Заедно“ имајќи како цел подобрување на меѓуетничката соработка. ► На 16 февруари 2009 во Крајова се одржа првиот состанок на членовите на филијалата. Редовни состаноци одржаа и членовите на Д.М.Р од филијалите Урзикуца и Баилешти на 18 односно 20 февруари. ► На 19 и 20 февруари 2009 година во Крајова се одржа манифестацијата „Отворени врати“ прилика во која членовите на филијалата направија кампања за запознавање на локалното население со постоењето на македонците во

анализа referitoare la activitatea din anul calendaristic abia terminat. Astfel începând cu data de 23-25 ianuarie 2009 s-a desfășurat la Timișoara ședința de analiză a activității filialei județului Timiș și a filialei Timișoara, urmată pe data de 26 ianuarie de ședința de analiză a activității filialei Băilești. De asemenea în perioada 27-29 ianuarie 2009 s-a desfășurat a Craiova analiza activității filialei Dolj și filialei Craiova a organizației. Ședințele de analiză ca de fiecare dată au făcut o trecere în revistă pertinentă și la obiect a plusurilor și minusurilor în funcționarea fiecărei filiale, a măsurilor care trebuiesc luate pentru îmbunătățirea activității fiecărei filiale. De asemenea dată fiind criza financiară cu care se confruntă și țara noastră au fost făcute cu această ocazie propuneri referitoare la metode de economisire a fondurilor de care dispune organizația. De asemenea a fost analizată activitatea bazată pe voluntariat în cadrul Asociației Macedonenilor din România. ► Pe data de 01 februarie 2009 organizația de tineret din cadrul A.M.R. s-a întâlnit la București pentru a analiza activitatea depusă în anul anterior și pentru a discuta acțiunile ce se vor desfășura în perioada 2009-2010. ► O delegație a A.M.R. a participat în perioada 03-06 februarie 2009 la o manifestație organizată de către organizația macedoneană Inițiativa Cetățenească pentru Integrare Națională, Culturală și Europeană a Poporului Macedonean, cu ocazia celebrării a 137 de ani de la nașterea marelui erou Goțe Delcev. ► Pe data de 10 februarie 2009 la sediul din București al A.M.R. s-a desfășurat o întâlnire informală a macedonenilor din întreaga Românie ► În perioada 13-15 februarie 2009 Asociația Macedonenilor din România a desfășurat la Craiova o manifestație dedicată mării gradului de conștientizare a populației asupra problemelor de mediu și ecologice cu care se confruntă populația în anumite localități din România. Printre altele membrii filialei Craiova a A.M.R. și simpatizanți ai acesteia au participat la ecologizarea și curățarea unor spații printre care s-a numărat și cel ocupat de filială. ► Tot în perioada 13-15 februarie la București s-a desfășurat ședința ordinară a membrilor A.M.R. ai acestei filiale. Cu această ocazie au fost discutate problemele cu care s-a confruntat filiala pe parcursul anului anterior și au fost discutate liniile directoare pentru activitatea în următorii cinci ani. ► La sediul din București al A.M.R. s-a desfășurat în perioada 14-15 februarie 2009 manifestația „Împreună” având drept scop mărirea coeziunii intraetnice și interetnice. ► Pe data de 16 februarie 2009 la Craiova s-a desfășurat prima ședință ordinară a membrilor filialei. Ședințe ordinare ale membrilor A.M.R. s-au mai desfășurat și în cadrul filialelor din Băilești și Urzicuța pe 18 și respectiv 20 februarie a.c. ► La Craiova în perioada 19-20 februarie 2009 s-a desfășurat acțiunea „Porți deschise” ocazie cu care membrii filialei au desfășurat o campanie de conștientizare a populației locale de existența etniei macedonene în arealul geografic al Văii Jiului. ► Pe

географската област Ваии Жиулуи.

► На 21 февруари членовите на филијалата Урзикуца имаа средба со Георге Јончеа поранешен наставник и истражувач на историјата на месноста, следувајќи да објави монографија на Урзикуца во која ќе биде претставена и историјата на македонската заедница во оваа месност. Монографијата ќе опфати и збирка на локални лингвистички термини „позајмени“ од македонскиот јазик. ► На 22 февруари 2009 година се одржа прв состанок на младите кои треба да ја претставуваат организацијата и заедницата во спортските активности кои ќе се одвиваат во текот на 2009 година. Со оваа прилика се одржа и една трка на растојание 2000 метрина. ► На 24 февруари 2009 година во седиштето во Крајова се одржаа и првите часови на македонски јазик во 2009 година. ► За време на целиот овој период во сите филијали во регионот на Долж се одржаа средби на младите етнички македонци членови на ансамблие „Сонце“ „Сончеви деца“ со цел подготовка и избор на ората за новиот репертоар со кој ќе се претставуваат во 2009 година. ► Од 28 февруари па се до 1 март 2009 година во седиштето на филијалата на Д.М.Р во Крајова ќе се одржуваат средби на младите македонци од Долж во поглед на формирањето на литерално уметнички кружок. Во кадарот на манифестацијата се предложи да биде одбрана тема и сите да учествуваат со свои литературни и уметнички креации. Најуспешните од сите во оваа манифестација ќе бидат наградени и ќе им бидат издадени нивните дела заедно со слични дела во збирка дела на крајот на оваа година.

ЗИМСКИ СВЕТЦИ

Оваа сабота, недела пред Страшниот Суд, Православната Црква одреди да се направи спомен на сите од века упокоени со права вера. На тој начин во сите наши цркви се држи света литургија на која и следува Парастас и служба за сите починати. Исто така се служи и на самите гробови. Овој спомен на ближните починати носи име Зимски Светци, Летните Светци се празнуваат саботата на една недела пред Дуовден.

Православната Црква заповеда на овој ден да се направи посредување за сите починати, како за праведните според Стариот Завет кои починаа без да Го видат Исус Христос, така и за тие кои починаа неочекувано без неопходната подготовка. Преку овие посредувања Црквата побарува од Бога да ги вреднува покојните со Неговата Милостина, да им суди со милост и да ги стави во четата на праведните.

За значењето на споменот на мртвите на

data de 21 februarie membrii ai filialei Urzicuța a A.M.R. s-au întâlnit cu George Ioncea, fost învățător al comunei și pasionat cercetător al istoriei localității care urmează să editeze o monografie a Urzicuței, monografie în care va fi prezentată și o istorie a comunității macedonene în aceste locuri. Monografia va cuprinde și un glosar al termenilor lingvistici locali „împrumutați” din limba macedoneană. ► Pe data de 22 februarie 2009 la sediul din Urzicuța al organizației s-a desfășurat prima întâlnire a tinerilor care urmează să reprezinte organizația și comunitatea la acțiunile sportive care se vor desfășura pe tot parcursul anului 2009. Cu această ocazia s-a desfășurat și o probă de atletism constând într-o cursă de alergare pe distanța de 2000 de metri. ► Pe data de 24 februarie 2009 la sediul din Craiova al organizației s-au desfășurat primele ore de limbă macedoneană - limbă maternă - pe anul 2009. ► Pe parcursul întregii perioade la sediile filialelor din județul Dolj s-au desfășurat întâlniri ale tinerilor de etnie macedoneană membri ai ansamblurilor „Sonțe - Soarele” și „Fii Soarelui – Sonțevi deța ” care au avut drept scop repetarea dansurilor și alegerea unui nou repertoriu ► În zilele de 28 februarie - 01 martie 2009 se va desfășura la sediul filialei din Craiova a A.M.R. întâlnirea tinerilor macedoneni din județul Dolj în vederea organizării unui cenaclu literar artistic. În cadrul manifestației s-a propus printre altele ca să fie aleasă o temă și toți participanții să prezinte o creație literar artistică care să zugrăvească tema impusă spre a fi tratată. Cele mai reușite creații vor fi premiate și vor fi editate alături de altele asemenea lor într-o culegere la sfârșitul acestui an.

МОШII DE IARNĂ SÂMBATA MORȚILOR

În ultima sâmbătă, de dinaintea Duminicii Înfricoțătoarei Judecăți, Biserica Ortodoxă a rânduit să se facă pomenirea tuturor celor din veac adormiți întru dreapta credință. Astfel, în toate bisericile noastre se va săvârși Sfânta Liturghie urmată apoi de Slujba Parastasului pentru morți. De asemenea slujbe de pomenire se vor oficia și în cimitire la mormintele celor dragi. Această pomenire generală a morților poartă numele de Moșii de iarnă, moșii de vară fiind pomeniți în sâmbăta de dinaintea Rusaliilor.

În această zi Biserica Ortodoxă a rânduit să se facă mijlocire pentru toți cei adormiți, atât pentru dreptii din Vechiul Testament care au adormit fără să-L vadă pe Hristos, cât și pentru cei ce au murit pe neașteptate și fără pregătirea necesară. Prin aceste mijlociri Biserica cere lui Dumnezeu să-i învrednicească pe cei adormiți de milostivirea Sa, să-i judece cu blândețe și să-i așeze în ceata dreptilor.

овој ден и за традицијата на споменот се знае дека : Сабота, на почетокот на постот, тој ден Православната Црква ја одбележува саботата на мртвите преку која започнува еден процес на спомен на мртвите кој ќе трае се до сабота на Цветници или до Лазарова сабота. Споменот на мртвите во овој период секоја сабота подвлекува една значајна теолошка вистина, и тоа дека Христовата Црква е создадена од Црква или собир на живите и Црква или собир на мртвите . Тоа е истата Црква која ја води Христос и секоја од нив е дел од неа како што вели и Апостол Павле, „како живите така и мртвите“.

Зошто се прави спомен на покојните и зошто е добро да се молиме за нив ? Во прв ред од почит кон заповедта да се молиме едни за други без разлика дали се мртви или живи. Споменот за мртвите уште одбележува и еден друг аспект, и тоа аспектот за почит кој ние им го должиме на тие кои заминале од овој свет.

Ако уште од мали сме се молеле, со нашите детски молитви, да Господ ги чува нашите мајка и татко и Бог ним да им помогне, да Господ им даде здравје на нашите браќа и сестри, сите овие молитви не треба да престанат воедно со нивното заминување од овој свет во вечниот живот. Тие не престануваат оттаму да ни бидат родители, дедовци и баби, браќа и сестри, пријатели, туку тие се тоа што биле и на овој свет само што поминале преку границите на овој свет.



Споменот на мртвите претставува еден доказ за нашата почит кон тие кои заминаа од овој свет.

На службите за спомен на мртвите чиниш ги повикуваме по име секој од нив, така како што му било името и се поврзуваме со него, се молиме за него, ова е една должност можеби најзначајна кој ја имаме кон тие кои заминуваат од овој свет.

Една заповед од страна на црквата за сите наши читатели да ги спомнуваат покојните : во овој период секое семејство нека однесе нешто за спомен на Црква, да побараат покојните од нивното семејство да бидат спомнати да не останат заборавени.

Ова е единствен период од литургиската година во која се обавуваат овие служби за покојните. И претставува еден доказ од една страна признание од друга страна задолжение на нашата совест, затоа што порано или подоцна и

Despre importanța pomenirii morților în această zi și despre tradiția pomenirii morților se știe : Sâmbăta Lăsatului de sec de carne marchează în calendarul Bisericii Ortodoxe sâmbăta morților, prin care începe un ciclu de pomenire a morților, ce va dura până în sâmbăta Floriilor sau în sâmbăta lui Lazăr, cu excepția sâmbetei următoare, sâmbăta lăsatului sec de brânză. Pomenirea morților în perioada aceasta în fiecare sâmbătă subliniază un adevăr teologic important, anume faptul că Biserica lui Hristos este compusă din Biserica celor vii și Biserica celor adormiți. Este aceeași Biserică al cărui Cap este Hristos și membre suntem fiecare în parte, cum zice Apostolul Pavel, atât cei vii cât și cei adormiți. "

De ce se fac aceste pomeniri pentru cei adormiți și de ce este bine să ne rugăm pentru cei morți ? În primul rând din respectul față de porunca de a ne ruga unii pentru ceilalți, indiferent dacă sunt vii sau dacă sunt morți. Pomenirea morților însă, marchează și un alt aspect, anume aspectul acela al respectului pe care noi îl datorăm celor plecați de aici.

Dacă atunci când eram mici ne rugam, așa cu rugăciunile noastre acelea de copii, ca Dumnezeu să-l țină pe tata și pe mama, ca Dumnezeu să le ajute părinților noștri, ca Dumnezeu să le dea sănătate fraților noștri, aceste rugăciuni nu trebuie să înceteze odată cu mutarea lor de aici în viața veșnică. Ei nu încetează de acolo să fie nici părinți, nici bunici, nici frați, nici prieteni, ci ei sunt ceea ce au fost și aici doar că sunt dincolo de granițele acestei lumi.

Pomenirea morților înseamnă o dovadă a cinstirii pe care noi le-o dăm celor ce-au plecat de aici, nu-i uităm, îi pomenim.

Vedeți, la slujbele de pomenire a morților parcă-i strigăm pe nume pe fiecare, așa cum s-a chemat el și luăm legătura cu el, ne rugăm pentru el. Și aceasta este o datorie, poate cea mai importantă și cea mai de suflet pe care o avem față de cei plecați de aici.

Un îndemn din partea Bisericii pentru toți cititorii noștri pentru ai pomeni pe cei răposați este următorul : în această perioadă fiecare familie să ducă un pomelnic la Biserică, să ducă eventual o prescură, să ceară ca cei adormiți din familia lor să fie pomeniți, să nu fie uitați.

Este o perioadă unică din timpul anului liturgic, în care se săvârșesc aceste slujbe pentru cei adormiți. Și este sigur o dovadă, pe de-o parte a recunoștinței, dar pe de altă parte și a cunoștinței că la rândul nostru, mai devreme sau mai târziu, vom fi și noi între cei adormiți. Și abia atunci ne vom da seama cât de mult bine ne fac cei care rămași după



Adresa este : București,
strada Thomas Masarik, nr.
29 A, sector 2

Telefon : 212.09.22
Telefon/Fax : 212.09.23
Email : asmacedonenilor@yahoo.com.sg

VIZITAȚI

www.asociatia-macedonenilor.ro

*Publicație editată de Asociația
Macedonenilor din România, cu
sprijinul Guvernului României -
Departamentul pentru Relații
Interetnice din cadrul Secretariatului
General al Guvernului României*

ISSN : 1582-831x

Directorul ziarului
Liana Dumitrescu

Redactor Șef
Constantina Dumitrescu

Redactor
Laura Rogobete

Tehnoredactare computerizată
Laura Rogobete

Traducere
Marjan Mihajlov

Colaboratori : Liana Dumitrescu,
Marjan Mihajlov și alții

ние ќе заминеме од овој свет. И дури тогаш ќе можеме да сватиме колку добро ни прават тие што ќе останат зад нас и не спомнуваат и нас во молитвите: Очецу моли се и за нас.

Во ова се состои значењето на споменот на мртвите, ова единство во црквата Господова и совста и обврската која ја имаме да не забораваме да ги спомнеме и тие кои се горе на небото и кои бдеат над нас и не чуваат од височините. Затоа што молејќи се ние за нив, се молат и не чуваат и тие нас. Затоа што тоа е заедничко дело наше и нивно, така ние молејќи се за нив и нам ни се враќа со добро кое го добиваме од кај нив, затоа што и тие исто како и нас се молат во небеста и се грижат за нас од таму каде што се.

Службата за спомен на покојните уште се нарекува и „парастас“, збор кој потекнува од грчкиот јазик и кој означува „оликотворување пред некого“, „посредување“ поврзување на Господа со покојните.

На парастас на Црква се носат : пченица, колачиња и вино. Исто тогаш се раздава и јадење и облека во спомен на покојните. Молитвите за покојните се придружени и од дела на милосрдие кои ги обединуваат, тие кои ги извршуваат со тие за кои се прави милосрдие и за сите милосрдни.

noi nu ne vor uita, ci se vor duce cu un pomelnic în mână la Biserică și vor zice: Părinte, roagă-te în perioada asta și pentru noi.

Aceasta este în esență pomenirea morților, această unitate a Bisericii lui Hristos și această conștiință că pe de-o parte avem obligația să nu-i uităm, să-i amintim sau să-i pomenim, iar pe altă parte conștiința că ei de acolo de sus de unde sunt, ei veghează asupra noastră. Ca rugându-ne noi pentru noi și ei se roagă pentru noi. Că este împreună o lucrare a noastră cu a lor, că noi beneficiem, rugându-ne pentru ei, beneficiem de un bine pentru noi, care îl primi de la ei, care la rândul lor se roagă pentru noi și ne ocrotesc de acolo de unde sunt.

Slujbele de pomenire a celor adormiți poartă numele de „parastas“, termen provenit din limba greacă și însemnând „înfățișare înaintea cuiva“, „mijlocire“, deci mijlocire la Dumnezeu pentru cei morți.

La parastas, se aduc la biserică: colivă, prescuri (colaci) și vin. Tot atunci se împart alimente și haine pentru cei pomeniți. Astfel, rugăciunile pentru cei morți sunt însoțite și de fapte ale milosteniei, care îi unesc pe cei care le săvârșesc cu cei pentru care se face milostenie, dar și cu cei cărora li se face milostenie.

CONȚINUT :

Etnia și deputatul său	2-5
Istoria minorităților	6-8
Noul sediu	8
L a Urzicuța	8-9
Goțe Delcev	9-10
Înnoire	10-11
Istoria etnicilor macedoneni I	11-13
Calendar ortodox	14
Limba macedoneană XVII	15-16
Evenimentele perioadei	16-18
Moșii de iarnă	18-20

СОДРЖИНА

Малцинството и својот пратеник	2-5
Историја на малцинствата	6-8
Ново Седиште	8
Во Урзикуца	8-9
Гоце Делчев	9-10
Обновување	10-11
Историјата на етничките македонци	11-13
Правоиславен календар	14
Македонски јазик	15-16
Настани	16-18
Зимски Светци	18-20